Startnotitie

Behoort bij besluit van
de Raad van Waalre
d.d. 13-10-2026
nr. 2026-56
Mij bekend,
De Raadsgriffier

GEMEENTE WAALRE

Projectnaam/ onderwerp	Visie op Ontmoeten in Waalre

1. Inleiding

Aanleiding/achtergrond

Zowel in het uitvoeringsprogramma *Met elkaar op weg naar de toekomst 2022-2026* als in het Raadsprogramma *Thuis in een groeiende regio 2026-2030* heeft de gemeenteraad het college gevraagd een integrale visie op gemeenschapshuizen en mogelijkheden tot ontmoeting op te stellen. De maatschappelijke ontwikkelingen in Waalre vragen echter om een bredere benadering dan alleen een visie op gebouwen. De centrale opgave is hoe Waalre ook richting 2040 een gemeente blijft waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten, mee kunnen doen en onderdeel kunnen zijn van de gemeenschap.

Waalre staat de komende jaren voor ingrijpende maatschappelijke veranderingen. De bevolking groeit, de Brainportregio ontwikkelt zich sterk, het aandeel ouderen neemt toe, huishoudens worden kleiner en de samenleving wordt diverser. Tegelijkertijd staat sociale samenhang onder druk door individualisering, veranderende verenigingsverbanden en een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers. Ontmoetingsplekken worden daardoor steeds belangrijker voor leefbaarheid, sociale cohesie, preventie en gezondheid. Gemeenschapshuizen spelen hierin een belangrijke rol, maar zijn niet het doel op zichzelf. Zij zijn één van de middelen waarmee ontmoeting mogelijk wordt gemaakt, naast bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs, zorglocaties, kerken, openbare ruimte en nieuwe wijkvoorzieningen.

In onze Visie op ontmoeten ligt de nadruk op ontmoeten dichtbij huis en binnen de bestaande voorzieningenstructuur. In de verdere uitwerking nemen we ook de regionale dimensie mee en onderzoeken we hoe we (de positie van Waalre in) de regio kunnen benutten. Denk aan initiatieven, subsidies en samenwerkingen. Op die manier versterken we ontmoeten lokaal, juist door de verbinding met de regio te zoeken.

Probleemstelling

De huidige discussie over gemeenschapshuizen gaat vaak over accommodaties, vierkante meters, exploitatie en ruimtevragen van verenigingen. De gemeente wil deze discussie verbreden naar de maatschappelijke betekenis van ontmoeting. De centrale vraag voor de visie luidt daarom:

Hoe zorgen we ervoor dat iedere inwoner van Waalre, nu en in 2040, mogelijkheden heeft om anderen te ontmoeten, mee te doen en onderdeel te zijn van de gemeenschap?

Vanuit deze maatschappelijke opgave wordt vervolgens bekeken welke voorzieningen daarvoor nodig zijn. Daarmee wordt voorkomen dat het gesprek direct versmalt tot afzonderlijke gebouwen of bestaande ruimtevragen. Met deze startnotitie wordt de raad gevraagd de maatschappelijke insteek, scope, uitgangspunten, participatieaanpak en planning voor de verdere uitwerking van de visie vast te stellen.

Doel/maatschappelijk effect

Het doel is te komen tot een toekomstbestendige visie op ontmoeten in Waalre. De visie beschrijft welke maatschappelijke betekenis ontmoeting heeft, welke ontwikkelingen richting 2040 op Waalre afkomen, welke rol de gemeente hierin heeft, welke ontmoetingsplekken nodig zijn, hoe verschillende voorzieningen elkaar kunnen versterken en welke rol gemeenschapshuizen daarin spelen.
De visie vormt vervolgens het afwegingskader voor toekomstige investeringen, beheer en ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen richting 2040.

Te behalen resultaat

Het project resulteert in:
- Een door de gemeenteraad vastgestelde visie (Q2 2027);
- Ontwerpprincipes voor toekomstige ontmoetingsvoorzieningen;
- Een afwegingskader voor investeringen en ontwikkelingen;
- Een beschrijving van de rol van de gemeente;
- Een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen.

Afbakening

De visie richt zich wel op:
- De maatschappelijke functie van ontmoeting;
- Gemeenschapshuizen;
- Ontmoetingsfuncties binnen maatschappelijk vastgoed en de verbinding hiertussen (sport, onderwijs, cultuur, welzijn en zorg);
- Toekomstperspectief richting 2040.

De visie bevat geen:
- Besluiten over individuele gebouwen;
- Concrete renovatie- of investeringsbesluiten;
- Exploitatieplannen per accommodatie;
- Uitvoeringsprogramma op detailniveau.

Die volgen eventueel in een volgende fase.

2. Context

Wettelijk kader

De visie sluit onder meer aan op:
- Omgevingswet;
- Participatiebeleid gemeente Waalre;
- Opgaven voor woningbouw, scholen en gebiedsontwikkelingen

Financieel kader

Voor het opstellen van de visie is projectbudget beschikbaar. De visie zelf bevat nog geen investeringsbesluiten. Eventuele financiële consequenties worden later afzonderlijk aan de raad voorgelegd.

Aanvullende kaders

De raad heeft nog een aantal specifieke aanvullende kaders meegegeven tijdens de raadsinformatieavond:

- De openbare ruimte nadrukkelijker als ontmoetingsplek in de visie betrekken.
- De visie moet zowel behoudend zijn waar bestaande maatschappelijke waarde bescherming verdient, als vernieuwend waar maatschappelijke ontwikkelingen daarom vragen.
- De visie dient zich nadrukkelijk niet alleen te richten op bestaande gebruikers van gemeenschapshuizen, verenigingen en maatschappelijke voorzieningen; er dient ook aandacht te zijn voor mogelijke blinde vlekken: inwoners en groepen die momenteel niet of nauwelijks worden bereikt door het bestaande aanbod.
- De visie dient gemeente breed te worden ontwikkeld, maar hoeft niet overal tot dezelfde oplossing te leiden. Er moet ruimte zijn voor maatwerk dat aansluit bij de identiteit, behoeften en bestaande kracht van verschillende kernen en gemeenschappen.
- De startnotitie dient onderscheid te maken tussen twee sporen: het ontwikkelen van een integrale langetermijnvisie op ontmoeten én de sociale infrastructuur richting 2040. Daarnaast worden acute knelpunten en risico's, die gedurende het visieproces naar voren komen, zichtbaar gemaakt. Waar een probleem niet kan wachten op vaststelling van de visie, wordt bestuurlijk afgewogen of en op welke wijze een parallel traject nodig is.
- Communicatie en participatie zijn een belangrijk onderdeel van het visieproces. Er dient aandacht te zijn voor laagdrempelige en herkenbare mogelijkheden voor inwoners en organisaties om gedurende het proces ideeën, signalen en aandachtspunten mee te geven.

Zie bijlage 2 met daarin de opbrengsten van de raadsinformatieavond op 27 augustus waarin deze kaders verder staan toegelicht.

Relatie met andere projecten of (beleids)dossiers

De visie hangt nauw samen met:

- Nog te herijken Visie Sociaal Domein;
- Visie Sporten, Bewegen en Spelen;
- Welzijn Wonen Zorg-visie;
- Opgaven voor woningbouw en scholen;
- Brainportontwikkeling;
- Verduurzaming maatschappelijk vastgoed;
- Maatschappelijk vastgoed en openbare ruimte.
- De Visie De Kracht van Waalre 2025.

3. Uitvoering

Participatie

We voldoen aan het participatiebeleid van gemeente Waalre, waarin nadrukkelijk is opgenomen dat:

- Participatie passend en doelgericht wordt ingezet;
- Bij kwaliteitsverbetering van beleid wordt gewerkt met gerichte groepen en inhoudelijke dialoog.

We richten ons met participatie op de volgende treden:

- Informeren: we delen plannen en informatie met inwoners en andere belanghebbenden (waaronder stichtingen en verenigingen);
- Raadplegen: we vragen inwoners en belanghebbenden om hun mening, ideeën of feedback over voorgenomen beleid of plannen;
- Adviseren: we betrekken bewoners en klankbordgroepen actief in een adviserende rol en nemen hun input mee in de visie.

Dat ziet er als volgt uit:
Fase 1: Ophalen kernwaarden en behoeften;
Fase 2: Dialoog-/werktafels;
Fase 3: Inspiratiesessies met landelijke/regionale best practices;
Fase 4: Toetsen van scenario's en ontwerpprincipes;
Fase 5: Presentatie conceptvisie + feedbackronde.

Communicatie/Informatie

We beginnen met een startbericht waarin wordt uitgelegd waarom de visie wordt opgesteld, dat we ons richten op inwoners van alle leeftijden, hoe partners en inwoners kunnen meedenken en wat de planning is.

Gemeenteraad
De gemeenteraad wordt tussentijds actief geïnformeerd over de voortgang door middel van een raadsinformatiebrief. Ook worden raadsleden via de griffie, als toehoorder, uitgenodigd voor de bijeenkomsten die in het kader van het participatietraject worden georganiseerd.

Partners
Gedurende het proces betrekken we relevante partners (denk aan Adviesraad Sociaal Domein, Stichting Vitaal Waalre, Huis van Ontmoeting en Initiatief, exploitanten van het Huis van Waalre, de Pracht, het Klooster, de sporthallen, de vrijwilligersorganisaties die gebruik maken van deze accommodaties. Beheerders van de Agnes Dei kerk en het voormalig Waalres Museum, schoolbesturen, verenigingen en gezondheids- en welzijnspartners) actief bij de totstandkoming van de visie op ontmoeten. Ook richten we ons op mogelijk toekomstige gebruikers. We communiceren op verschillende momenten om iedereen te informeren, input op te halen en terug te koppelen:

- Voorafgaand aan inhoudelijke bijeenkomsten ontvangen partners relevante informatie ter voorbereiding.
- Tijdens het proces halen we actief input op bij partners.
- Na bijeenkomsten koppelen we de belangrijkste bevindingen en vervolgstappen terug.
- We leggen de conceptvisie voor aan partners en bieden gelegenheid om hierop te reageren.
- We informeren partners over de definitieve vaststelling van de visie door de gemeenteraad en de vervolgstappen.

Inwoners worden betrokken via het inwonerspanel. De link naar de vragenlijst delen we breed in de gemeente via de social mediakanalen, de nieuwsbrief en de gemeentelijke pagina in De Schakel. Indien haalbaar, zorgen we voor fysieke aanwezigheid op een aantal locaties in het dorp waar inwoners de vragen kunnen beantwoorden. Op die manier kan iedereen, die daar gebruik van wil maken, de vragenlijst invullen. De opgehaalde inzichten worden teruggekoppeld aan de deelnemers en meegenomen in de uitwerking van de visie. Na besluitvorming informeren we inwoners via de gebruikelijke gemeentelijke communicatiekanalen over de vastgestelde visie en de vervolgstappen. Daarin delen we niet alleen het besluit, maar lichten we ook toe wat er met de opgehaalde input is gedaan ('u vroeg, wij deden').

Duurzaamheid

Het verduurzamen van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed maakt onderdeel uit van de Visie op Ontmoeten.

Inclusieve samenleving

De centrale opgave waar we vanuit gaan is: hoe blijft Waalre ook richting 2040 een gemeente waarin alle inwoners elkaar kunnen ontmoeten, mee kunnen doen en onderdeel kunnen zijn van de gemeenschap.

(Project)organisatie

Projectleiding:
- Gemeente Waalre.

Projectteam:
- Extern adviesbureau (Praesentis);
- Sociaal domein;
- CMD;
- Ruimtelijke ontwikkeling;
- Financiën;
- Communicatie;
- Participatie;
- Juridische zaken.

Proces

Na vaststelling van de startnotitie wordt gewerkt in vier fasen:
1. Completeren startfoto huidige situatie;
2. Analyse en participatie;
3. Ontwikkeling van scenario's en ontwerpprincipes;
4. Vaststelling visie.

Indien uit de startfoto acute knelpunten en risico's naar voren komen, die niet kunnen wachten op vaststelling van de visie, worden deze in fase 2 nader geanalyseerd en geprioriteerd om bestuurlijk te kunnen bepalen welke vervolgstappen of gerichte acties mogelijk zijn.

Planning

Periode	**Fase**	**Kernresultaat**
Q2–Q3 2026	1. Voorbereiding & kaderstelling	Projectaanpak, eerste analyses, participatieaanpak en voorgestelde kaders
27 aug 2026	Raadsinformatieavond	Ophalen richting, aandachtspunten en leidende principes
Sep–okt 2026	2. Startnotitie	Verwerken opbrengst avond; aanscherpen scope, kaders, onderzoeksvragen en planning
1 & 13 okt 2026	Raadsbehandeling	Oordeelsvorming en vaststelling startnotitie
Najaar 2026	3. Startfoto & analyse	Huidige situatie, vraag en aanbod, trends, spreiding, blinde vlekken en urgenties
Najaar 2026 – Q1 2027	4. Participatie & verdieping	Inbreng inwoners en partners; verdieping governance, financiën en community building
Eind 2026 – Q1 2027	5. Ontwerpprincipes	Bouwstenen voor netwerk, toegankelijkheid, multifunctionaliteit en eigenaarschap
Q1 2027	6. Ontwerpvisie	Conceptvisie 2040, afwegingskader, rollen en uitvoeringsrichting
Mrt–apr 2027	7. Toetsing & aanscherping	Consultatie en verwerking reacties; toets op uitvoerbaarheid
Apr–mei 2027	Collegebesluitvorming	Vaststellen ontwerpvisie en raadsvoorstel
Q2 2027	Raadsbesluitvorming	Oordeelsvormende en besluitvormende behandeling; vaststelling visie

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Verwachtingen lopen uiteen	Heldere afbakening van de visie
Focus op huidige gebouwen	Werken vanuit maatschappelijke opgaven richting 2040
Dominantie van bestaande gebruikers	Gerichte participatie van bredere doelgroepen
Samenloop met andere beleidsontwikkelingen	Intensieve interne afstemming
Focus op actuele issues in (beheer van) gebouwen	Managen van verwachtingen, o.a. tijdens participatie.
Niet alle inwoners worden bereikt of hebben daadwerkelijk toegang tot mogelijkheden voor ontmoeting en deelname aan de gemeenschap.	In beeld brengen welke inwoners en groepen onvoldoende worden bereikt zowel bij de totstandkoming als bij de uitvoering van de visie.

Evaluatie intern/extern

De raad stelt in Q2-2027 de nieuwe visie vast. In het raadsvoorstel Visie op Ontmoeten 2040 wordt de evaluatie van beleid opgenomen.

Vervolgens wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. De hiervoor benodigde middelen worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2027.

Bijlagen

1. Voorgestelde kaders voor de visie
2. Bijlage 2: opbrengst raadsinformatieavond 27 augustus 2026

Bestuurlijke kernboodschap

Ontmoetingsplekken worden steeds belangrijker voor leefbaarheid, sociale cohesie, preventie en gezondheid. Niet de accommodatie is het vertrekpunt, maar de maatschappelijke opgave. Gemeenschapshuizen spelen hierin een belangrijke rol, maar zijn niet het doel op zichzelf. Zij zijn één van de middelen waarmee ontmoeting mogelijk wordt gemaakt.

Bijlage 1. Voorgestelde kaders voor de visie

De visie op ontmoeten wordt opgesteld vanuit onderstaande leidende principes. Deze principes geven richting aan de verdere uitwerking van de visie en vormen later de basis voor het afwegen van keuzes. Uitgangspunt is dat het gesprek eerst gaat over de maatschappelijke betekenis van ontmoeten en de gemeenschappen die we willen versterken, en vervolgens over de plekken, voorzieningen en investeringen die daarvoor nodig zijn.

De raadsinformatieavond van 27 augustus 2026 heeft deze lijn bevestigd en op onderdelen aangescherpt. Daarbij is onder meer aandacht gevraagd voor het koesteren van bestaande gemeenschappen, ruimte voor vernieuwing, het bereiken van niet-gebruikers, ontmoeten dichtbij, de openbare ruimte, actuele urgenties en een transparant proces waarin ruimte bestaat voor feedback en bijsturing.

1. Ontmoeting is een publieke kernopgave

De gemeente Waalre ziet ontmoeting als een belangrijke voorwaarde voor een leefbare, gezonde, inclusieve en verbonden gemeenschap. Ontmoeting draagt bij aan sociale cohesie, participatie, preventie, informele ondersteuning, het verminderen van eenzaamheid en het ontstaan en in stand houden van sterke gemeenschappen.

Daarbij gaat het niet alleen om georganiseerde activiteiten, maar ook om het ontstaan van onderlinge contacten, betrokkenheid, vertrouwen, initiatief en wederkerigheid.

Gemeenschapshuizen en andere ontmoetingsplekken zijn daarom geen doel op zichzelf, maar onderdeel van de sociale basis van Waalre. De visie richt zich zowel op de fysieke plekken voor ontmoeting als op de gemeenschappen en netwerken die deze plekken betekenis geven. Overigens zien we commerciële voorzieningen -zoals horeca, restaurants en terrassen- als belangrijke aanvullingen op het netwerk van ontmoetingsplekken. We onderzoeken hoe beleid en inrichting van de openbare ruimte hieraan kunnen bijdragen.

2. We denken vanuit maatschappelijke opgaven, niet vanuit gebouwen

De visie vertrekt vanuit de vraag welke maatschappelijke functies en mogelijkheden voor ontmoeting Waalre richting 2040 nodig heeft. Bestaande gebouwen en voorzieningen zijn daarvoor een belangrijk vertrekpunt, maar zijn niet automatisch leidend.

We kijken naar het geheel van plekken waar ontmoeting kan plaatsvinden: gemeenschapshuizen, sportvoorzieningen, scholen, culturele en maatschappelijke voorzieningen, verenigingsaccommodaties en andere plekken in buurten en kernen. Naar aanleiding van de raadsinformatieavond wordt daarbij ook de openbare ruimte nadrukkelijk als onderdeel van het netwerk van ontmoetingsplekken beschouwd.

Keuzes worden uiteindelijk gemaakt op basis van maatschappelijke behoefte en opbrengst, bereik, doelgroepen, gebruik, spreiding, toegankelijkheid, toekomstbestendigheid en bijdrage aan de leefbaarheid.

Daarbij geldt: we koesteren wat maatschappelijk waardevol is en bieden tegelijkertijd ruimte voor vernieuwing. Bestaande verenigingen, vrijwilligersorganisaties, activiteiten en ontmoetingsplekken vertegenwoordigen maatschappelijke waarde die, wanneer deze eenmaal verloren gaat, niet vanzelfsprekend opnieuw kan worden opgebouwd. Tegelijkertijd moeten nieuwe initiatieven en nieuwe vormen van ontmoeting ruimte krijgen.

3. De sociale infrastructuur groeit mee met Waalre

Waalre ligt in een regio die sterk groeit en verandert. Woningbouw, bevolkingsgroei, vergrijzing, internationalisering en veranderende manieren van wonen, werken, recreëren en deelnemen aan de samenleving hebben gevolgen voor de behoefte aan ontmoeting.

De sociale infrastructuur moet daarom meegroeien met de fysieke ontwikkeling van Waalre. Bij toekomstige gebiedsontwikkelingen wordt vroegtijdig gekeken welke maatschappelijke functies en mogelijkheden voor ontmoeting nodig zijn, zodat woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling hand in hand gaan met gemeenschapsvorming.

Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden en beperkingen vanuit de fysieke leefomgeving en het omgevingsplan. Waar mogelijk worden ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen met elkaar verbonden en wordt werk met werk gemaakt.

4. We benutten het netwerk en gebruiken ruimte multifunctioneel

Ruimte is schaars en maatschappelijke voorzieningen moeten zo goed mogelijk worden benut. We kijken daarom niet alleen naar afzonderlijke accommodaties, maar naar een samenhangend netwerk van ontmoetingsmogelijkheden binnen Waalre.

Multifunctioneel en flexibel ruimtegebruik is daarbij het uitgangspunt. Waar dit maatschappelijk en praktisch meerwaarde heeft, worden functies gecombineerd, bijvoorbeeld ontmoeting, cultuur, welzijn, sport, onderwijs, dagbesteding, vrijwilligerswerk en lichte ondersteuning.

Dit vergroot niet alleen het gebruik en de maatschappelijke waarde van voorzieningen, maar kan ook bijdragen aan een toekomstbestendige en gezonde exploitatie.

Multifunctionaliteit is daarbij geen doel op zichzelf: de maatschappelijke functie en de behoefte van inwoners en gemeenschappen blijven leidend.

5. Ontmoeting is dichtbij en toegankelijk voor iedere inwoner

De visie richt zich op alle inwoners van Waalre, niet alleen op inwoners die nu al gebruikmaken van gemeenschapshuizen, verenigingen en maatschappelijke voorzieningen.

Bijzondere aandacht gaat daarom uit naar mogelijke blinde vlekken: inwoners en groepen die minder vanzelfsprekend worden bereikt of deelnemen. De startfoto en participatie brengen niet alleen bestaande gebruikers in beeld, maar onderzoeken ook wie niet wordt bereikt, welke belemmeringen daarbij een rol spelen en welke behoeften daar mogelijk bestaan.

Ontmoetingsmogelijkheden moeten laagdrempelig, bereikbaar, herkenbaar en sociaal veilig zijn. Daarbij is tijdens de raadsinformatieavond nadrukkelijk het belang van ontmoeten dichtbij benoemd.

Waalre werkt vanuit één gemeentelijke visie, maar erkent dat de uitgangssituatie en behoeften per kern, wijk en gemeenschap kunnen verschillen. Dat betekent dat niet overal dezelfde voorziening of oplossing nodig is. Specifiek wordt bij de verdere analyse aandacht besteed aan gebieden waar ontmoetingsmogelijkheden zijn weggevallen of onder druk staan, waaronder de kern Waalre.

6. De gemeente voert regie, maakt integrale keuzes en heeft oog voor urgentie

De gemeente heeft een kaderstellende en regisserende rol. Dat betekent niet dat de gemeente alle ontmoeting zelf organiseert, accommodaties zelf moet beheren of iedere maatschappelijke vraag zelf moet oplossen. De gemeente bewaakt wel de samenhang en stuurt op maatschappelijke waarde, spreiding, bereikbaarheid, kwaliteit, duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

De visie moet helpen om minder ad hoc te besluiten en toekomstige keuzes transparant, consistent en uitlegbaar te maken. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het langetermijnperspectief richting 2040 en urgente vraagstukken die zich nu voordoen. Tijdens de raadsinformatieavond is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor verenigingen en organisaties die momenteel knelpunten ervaren rond huisvesting, ruimte, opslag of continuïteit. Ook de situatie rond 't Klooster is daarbij expliciet genoemd: verenigingen willen weten welke mogelijkheden er zijn wanneer ruimte daar zou wegvallen.

Dergelijke concrete vraagstukken bepalen niet op voorhand de langetermijnvisie. Tegelijkertijd mogen maatschappelijke structuren tijdens het visieproces niet onnodig verloren gaan. Daarom worden urgente knelpunten en risico's gedurende het proces zichtbaar gemaakt. Wanneer een vraagstuk niet kan wachten op vaststelling van de visie, wordt afzonderlijk bestuurlijk afgewogen of een parallelle aanpak noodzakelijk is.

7. We ontwikkelen de visie samen, transparant en met ruimte voor bijsturing

Ontmoeting en gemeenschapsvorming ontstaan in de samenleving. De visie wordt daarom ontwikkeld samen met inwoners, verenigingen, beheerders, maatschappelijke organisaties, welzijn, cultuur, onderwijs, zorgpartners en andere betrokkenen.

Daarbij wordt nadrukkelijk gezocht naar een breed bereik. Naast bestaande participatie-instrumenten wordt gebruikgemaakt van lokale communicatiekanalen, sociale media, maatschappelijke organisaties, verenigingen en bestaande gemeenschappen. Ook wordt voorzien in een laagdrempelige en herkenbare mogelijkheid voor inwoners en organisaties om gedurende het proces ideeën, zorgen en suggesties mee te geven.

Transparantie is hierbij een belangrijk procesprincipe. Het moet zichtbaar zijn welke inbreng is opgehaald, wat daarmee is gedaan en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt. Participatie bestaat daarmee niet alleen uit ophalen, maar ook uit terugkoppelen en reflecteren. Waar nieuwe inzichten daartoe aanleiding geven, moet ruimte bestaan om gedurende het proces bij te sturen.

8. We investeren duurzaam, toekomstgericht en vanuit maatschappelijke waarde

Keuzes over ontmoetingsplekken en maatschappelijke voorzieningen worden beoordeeld op hun waarde voor de lange termijn. Daarbij gaat het niet uitsluitend om financiële kosten, maar om de samenhang tussen maatschappelijke opbrengst, financiële haalbaarheid, duurzaamheid, flexibel ruimtegebruik, bereikbaarheid, gezonde exploitatie en bestuurlijke uitvoerbaarheid.

De visie vormt daarmee het inhoudelijke kader voor toekomstige keuzes over investeringen, beheer en ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen.

De visie zelf geeft de richting en de afwegingsprincipes. De verdere vertaling naar concrete maatregelen vindt plaats in een uitvoeringsagenda.

Van visie naar SMART uitvoering

Tijdens de raadsinformatieavond is gevraagd om de visie waar mogelijk SMART te maken. Een strategische visie richting 2040 is echter niet op alle onderdelen zinvol te vertalen naar specifieke en meetbare doelstellingen. De visie moet primair antwoord geven op de vraag *waar Waalre naartoe wil en vanuit welke principes toekomstige keuzes worden gemaakt*.

De behoefte achter deze inbreng wordt wel onderschreven: de visie mag niet vrijblijvend blijven. Daarom wordt de visie uiteindelijk vertaald naar een uitvoeringsagenda waarin maatregelen, verantwoordelijkheden, termijnen en waar mogelijk meetbare resultaten worden opgenomen. Dit maakt het mogelijk om de voortgang te volgen, resultaten te evalueren en waar nodig bij te sturen.

9. We versterken gemeenschappen en stimuleren maatschappelijk eigenaarschap

Een sterke sociale infrastructuur bestaat niet alleen uit gebouwen en voorzieningen, maar vooral uit mensen, verenigingen, netwerken en gemeenschappen.

De gemeente wil daarom maatschappelijk eigenaarschap stimuleren. Waar inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties verantwoordelijkheid willen nemen voor activiteiten, gemeenschappen of ontmoetingsplekken, wordt onderzocht hoe de gemeente dit kan ondersteunen.

Dat kan gaan om de inzet van tijd, kennis, netwerken en vrijwilligerswerk, maar – waar passend – ook om financiële bijdragen vanuit de samenleving. Daarbij wordt aangesloten bij de kracht die al in Waalre aanwezig is en bij de kennis en ervaring van maatschappelijke partners. Ook community building kan worden ingezet om bestaande en nieuwe gemeenschappen te versterken.

Het uitgangspunt is daarmee dat investeren in ontmoeten zowel kan bestaan uit investeren in plekken als in mensen en gemeenschappen.

Ontwikkelrichting: Waalre Fonds voor Ontmoeting

In het verlengde van het principe van maatschappelijk eigenaarschap wordt binnen het visieproces onderzocht of een Waalre Fonds voor Ontmoeting van meerwaarde kan zijn. Het doel van een dergelijk fonds zou zijn om initiatieven te ondersteunen die aantoonbaar bijdragen aan ontmoeting, gemeenschapsvorming, sociale samenhang en leefbaarheid in Waalre. Daarbij kan worden onderzocht of verschillende financieringsbronnen kunnen worden gecombineerd, zoals gemeentelijke middelen, bijdragen van bedrijven en maatschappelijke partners, externe fondsen, sponsoring, crowdfunding en vrijwillige bijdragen vanuit de Waalrese samenleving.

Het fonds zou bijvoorbeeld kunnen bijdragen aan kleinschalige verbeteringen van ontmoetingsplekken, nieuwe maatschappelijke activiteiten, pilots en experimenten en initiatieven die verschillende groepen of gemeenschappen met elkaar verbinden.

Het Waalre Fonds voor Ontmoeting is op dit moment nadrukkelijk een ontwikkelrichting en geen vastgesteld instrument. In het vervolg van het visieproces wordt onderzocht of hieraan behoefte bestaat, welke maatschappelijke meerwaarde het kan hebben, welke financieringsmogelijkheden bestaan en welke vorm van governance en beheer passend en uitvoerbaar zou zijn.

Bijlage 2: Opbrengst raadsinformatieavond 27 augustus 2026

Tijdens de raadsinformatieavond van 27 augustus 2026 is met raadsleden, maatschappelijke organisaties, verenigingen en andere aanwezigen gesproken over de richting voor de Visie op Ontmoeten in Waalre richting 2040. De centrale gedachte – ontmoeten gaat in de eerste plaats over mensen en gemeenschappen en niet over gebouwen – werd breed herkend. Gemeenschapshuizen zijn daarin een belangrijk instrument, maar maken onderdeel uit van een breder netwerk van plekken, voorzieningen, organisaties en initiatieven waar ontmoeting plaatsvindt.

De bespreking heeft de volgende richtinggevende aandachtspunten voor de verdere uitwerking van de visie en de startnotitie opgeleverd.

1. Ontmoeting centraal: denken vanuit een netwerk van plekken

De visie vertrekt vanuit de maatschappelijke betekenis van ontmoeten en niet vanuit afzonderlijke accommodaties. Naast gemeenschapshuizen maken ook sportvoorzieningen, onderwijs, cultuur, welzijn en zorg, verenigingsaccommodaties en andere maatschappelijke voorzieningen onderdeel uit van de sociale infrastructuur. Tijdens de raadsinformatieavond is gevraagd om ook de openbare ruimte nadrukkelijker als ontmoetingsplek in de visie te betrekken.

De opgave is daarmee niet uitsluitend om te bepalen welke gebouwen in de toekomst nodig zijn, maar vooral welke functies, plekken en verbindingen nodig zijn om ontmoeting, deelname en gemeenschapsvorming in Waalre te ondersteunen.

2. Koesteren wat waardevol is én ruimte bieden aan vernieuwing

Bij de ontwikkeling van de visie moet een balans worden gezocht tussen het behouden van waardevolle bestaande vormen van ontmoeting en het mogelijk maken van vernieuwing. Verenigingen, vrijwilligersorganisaties, bestaande activiteiten en ontmoetingsplekken vormen een belangrijk onderdeel van de sociale infrastructuur van Waalre. Wanneer dergelijke structuren eenmaal verdwijnen, zijn zij niet vanzelfsprekend opnieuw op te bouwen.

Tegelijkertijd verandert de samenleving. Nieuwe inwoners, veranderende leefpatronen en andere vormen van betrokkenheid vragen om ruimte voor nieuwe initiatieven, andere vormen van ontmoeting en nieuwe manieren van gemeenschapsvorming. De visie moet daarom zowel **behoudend zijn waar bestaande maatschappelijke waarde bescherming verdient, als vernieuwend waar maatschappelijke ontwikkelingen daarom vragen**.

3. Een visie voor alle inwoners: ook niet-gebruikers en moeilijk bereikbare groepen

De visie richt zich nadrukkelijk niet alleen op bestaande gebruikers van gemeenschapshuizen, verenigingen en maatschappelijke voorzieningen. Tijdens de avond is aandacht gevraagd voor mogelijke **blinde vlekken**: inwoners en groepen die momenteel niet of nauwelijks worden bereikt door het bestaande aanbod.

Bij de startfoto en de participatie wordt daarom niet alleen onderzocht wie nu gebruikmaakt van voorzieningen, maar ook wie niet wordt bereikt en waarom. Daarbij wordt breed gekeken naar verschillende leeftijden, achtergronden, leefstijlen en situaties, waaronder ook tijdelijke inwoners en andere groepen die minder vanzelfsprekend onderdeel zijn van bestaande sociale netwerken.

Het uitgangspunt is daarmee dat de toekomstige sociale infrastructuur **toegankelijk en betekenisvol moet kunnen zijn voor iedere inwoner van Waalre**, en niet uitsluitend voor degenen die nu al actief deelnemen.

4. Ontmoeten dichtbij, met ruimte voor verschillen tussen kernen en wijken

Tijdens de avond is het belang van **ontmoeten dichtbij** benadrukt. Inwoners moeten in hun eigen leefomgeving mogelijkheden hebben om anderen te ontmoeten en deel te nemen aan de gemeenschap. Tegelijkertijd verschillen de kernen en wijken van Waalre in bevolkingssamenstelling, voorzieningen, verenigingsleven en bestaande ontmoetingsmogelijkheden.

De visie wordt daarom gemeentebreed ontwikkeld, maar hoeft niet overal tot dezelfde oplossing te leiden. Er moet ruimte zijn voor maatwerk dat aansluit bij de identiteit, behoeften en bestaande kracht van verschillende kernen en gemeenschappen.

Specifiek is aandacht gevraagd voor de **kern Waalre**, waar de afgelopen periode verschillende voorzieningen en mogelijkheden voor ontmoeting zijn weggevallen of onder druk staan. Deze ontwikkeling wordt betrokken bij de startfoto en de verdere analyse van vraag, aanbod en spreiding.

5. Een langetermijnvisie met oog voor actuele urgentie

De visie richt zich op de ontwikkeling van Waalre richting 2040. Tijdens de raadsinformatieavond is tegelijkertijd nadrukkelijk aandacht gevraagd voor problemen die zich **nu al voordoen**. Sommige verenigingen en maatschappelijke organisaties ervaren knelpunten rond huisvesting, beschikbaarheid van ruimte, opslag of continuïteit. Daarbij is de zorg uitgesproken dat langdurig wachten op de visie bestaande maatschappelijke structuren kan verzwakken.

Ook de situatie rond **'t Klooster** is hierbij expliciet genoemd. Vanuit verenigingen leeft de vraag waar activiteiten kunnen plaatsvinden wanneer ruimte daar niet langer beschikbaar zou zijn.

De startnotitie maakt daarom onderscheid tussen twee sporen. Het eerste spoor betreft het ontwikkelen van een integrale langetermijnvisie op ontmoeten en de sociale infrastructuur richting 2040. Daarnaast worden **acute knelpunten en risico's die gedurende het visieproces naar voren komen zichtbaar gemaakt**. Waar een probleem niet kan wachten op vaststelling van de visie, wordt bestuurlijk afgewogen of en op welke wijze een parallel traject nodig is.

Daarmee wordt voorkomen dat incidentele accommodatievraagstukken de langetermijnvisie gaan bepalen, zonder actuele en urgente maatschappelijke problemen te negeren.

6. Open, toegankelijk en transparant ontwikkelen

Communicatie en participatie zijn een belangrijk onderdeel van het visieproces. Daarbij is tijdens de avond gevraagd om inwoners breder te bereiken dan uitsluitend via bestaande participatie-instrumenten. Genoemd zijn onder andere *De Schakel*, sociale media, gerichte campagnes en het benutten van verenigingen, maatschappelijke organisaties en bestaande gemeenschappen als netwerk.

Ook wordt gekeken naar een **laagdrempelige en herkenbare mogelijkheid voor inwoners en organisaties om gedurende het proces ideeën, signalen en aandachtspunten mee te geven**, bijvoorbeeld via één centraal contactpunt.

Transparantie betekent daarnaast dat zichtbaar wordt gemaakt wat met opgehaalde inbreng gebeurt. Participatie bestaat daarom niet alleen uit het ophalen van informatie, maar ook uit terugkoppeling, reflectie en waar nodig het kunnen bijstellen van de gekozen richting. Daarmee wordt communicatie niet alleen een middel, maar een belangrijk **procesprincipe** voor de totstandkoming van de visie.

Van visie naar concrete uitvoering

Tijdens de raadsinformatieavond is gevraagd om de visie waar mogelijk **SMART** te formuleren. Een strategische visie richting 2040 leent zich echter niet op alle onderdelen voor SMART geformuleerde doelstellingen. De visie moet in de eerste plaats richting geven: welke maatschappelijke resultaten wil Waalre bereiken, welke principes worden daarbij gehanteerd en op basis waarvan worden toekomstige keuzes gemaakt?

De behoefte achter deze inbreng wordt wel nadrukkelijk meegenomen: **de visie mag niet vrijblijvend blijven**. Daarom wordt onderscheid gemaakt tussen visie en uitvoering. De visie bevat heldere ambities, leidende principes en een afwegingskader. De daaropvolgende uitvoeringsagenda vertaalt deze richting waar mogelijk naar concrete maatregelen, verantwoordelijkheden, termijnen en meetbare resultaten. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid om de voortgang periodiek te volgen en waar nodig bij te sturen.

Startfoto: niet alleen gebouwen en gebruik

Naar aanleiding van de raadsinformatieavond wordt bij de verdere uitwerking van de startfoto breed gekeken. Naast het huidige aanbod van accommodaties, functies, gebruikers en gebruik wordt aandacht besteed aan **maatschappelijke behoeften, niet-bereikte groepen, knelpunten, urgenties en de spreiding en bereikbaarheid van ontmoetingsmogelijkheden**.

Ook ruimtelijke mogelijkheden en beperkingen worden waar relevant betrokken. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het omgevingsplan en naar kansen om maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen met elkaar te verbinden. Dit kan mogelijkheden bieden om bij toekomstige ontwikkelingen **werk met werk te maken**.

De startfoto moet daarmee niet alleen antwoord geven op de vraag *wat hebben we nu?*, maar ook op de vragen **wat missen we, waar zitten kwetsbaarheden en waar liggen kansen?**

GEMEENTE WAALRE

Gemeenschapsvorming als onderdeel van de opgave

De visie richt zich niet uitsluitend op het beschikbaar stellen van fysieke plekken. Tijdens de raadsinformatieavond is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het versterken en vormen van gemeenschappen. Een ontmoetingsplek krijgt immers pas maatschappelijke betekenis wanneer mensen elkaar daar daadwerkelijk weten te vinden en zich betrokken voelen.

Daarom wordt in het vervolg onderzocht welke rol inwoners, verenigingen, maatschappelijke partners en de gemeente kunnen spelen bij community building en het versterken van lokale netwerken. Daarbij kan worden aangesloten bij de kracht die al in de Waalrese samenleving aanwezig is en bij de kennis en ervaring van professionele maatschappelijke partners, waaronder de LEVgroep.

De achterliggende gedachte is dat investeren in ontmoeten zowel kan bestaan uit investeren in plekken als uit investeren in mensen, netwerken en gemeenschappen.